

บทความวิจัย (Research article)

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

Needs for Future Students in a Potential Master of Public Health
(International Program), Faculty of Public Health and Allied Health
Sciences, Praboromarajchanok Institute

พยงค์ เทพอักษร^{1*}, Elizabeth Kelly Hom Thepaksorn¹, สุทัศน์ เสียมไหม¹, บุปผา รักษานาม¹, สุขุมภรณ์ ศรีวิศิษฐ์¹

Phayong Thepaksorn^{1*}, Elizabeth Kelly Hom Thepaksorn¹, Suthat Siammai¹,

Buppha Raksanam¹, Sukhumaporn Sriwisit¹

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: phayongthep@gmail.com, โทรศัพท์ 088-7531547)

(Received: March 6, 2021; Revised: August 7, 2021; Accepted: August 12, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ศิษย์เก่า บุคลากรสาธารณสุข และบุคคลที่สนใจ จำนวน 275 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ระยะที่ 2 ศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรฯ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้บริหารระดับวิทยาลัย คณบดีและประธานหลักสูตร จำนวน 8 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้สัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า

1. ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ร้อยละ 68.36 ในสาขา Community health leadership ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ สาขา Environmental and occupational health ร้อยละ 41.82 โดยมีสมรรถนะที่คาดหวังคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพ ความสามารถในการทำงานเป็นทีมสหวิชาชีพ และความสามารถในการตัดสินใจประเด็นเชิงจริยธรรม ร้อยละ 84.36, 79.27, และ 79.27 ตามลำดับ โดยมีรูปแบบการศึกษาแบบภาคพิเศษ ร้อยละ 82.91 และต้องการเรียนแบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ ร้อยละ 54.55

2. ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรฯ พบว่ามีข้อเสนอให้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นการเรียนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สาขา แผนการศึกษา การเรียนแบบสะสมหน่วยกิต แบบออนไลน์ สมรรถนะที่คาดหวัง และการ

¹ อาจารย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

Instructor, Sirindhorn College of Public Health, Trang, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Praboromarajchanok Institute

เตรียมความพร้อมตามหลักการประกันคุณภาพของหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร การเตรียมความพร้อมและสนับสนุนของคณะและวิทยาลัยในการเปิดหลักสูตร พัฒนาให้ผู้สอนด้านวิชาการและมีความเป็นนานาชาติ ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

จากผลการวิจัยนี้ เห็นควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (นานาชาติ) ในปีการศึกษา 2565 ซึ่ง สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ.2563-2567) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

คำสำคัญ: ความต้องการศึกษาต่อ, บัณฑิตศึกษา, สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, หลักสูตรนานาชาติ

Abstract

This cross-sectional study investigates into two phases. In phase I, the need and interests of potential students interested in studying in the Master of Public Health program (MPH International Program) at the Faculty of Public Health and Allied Health Sciences (PHAS), Praboromarajchanok Institute (PBRI) are surveyed by a quantitative study. The study subjects are 275 persons including PBRI alumni, public health professions, and the interested ones. The data have been gathered from an online questionnaire and analyzed by descriptive statistic method. In phase II, to survey the readiness for the opening of the program is a qualitative study. The key informants are eight persons - college administrators, the dean, and the chair of the program. Data have been collected by using in-depth interviews and content analysis. The results reveal that:

1. A majority of the samples (68.36%) wants to pursue a master's degree (international program). The largest percentage of participants (45.45%) want to study in the Community health leadership major, following by 41.82% of participants who want to study in Environmental and occupational health major. The top three competencies that participants expected to gain are: 1) knowledge and understanding about the health system (84.36%), 2) ability to work in a multidisciplinary team (79.27%), 3) ability to use morals and ethics to judge ethical issues (79.27%). Most respondents (82.91%) want to study in special sections during the weekend. The highest percentage of participants wanted to accumulate class credits for future study (54.55%).

2. For the readiness for the opening of the program, the samples suggested that the program should provide a variety of different learning methods with an emphasis on online methods showing consistent with the quantitative analysis on teaching methods, major, study plan, online format, expected competencies, and preparation according to the quality assurance and curriculum management. Preparation and support of faculties and

colleges for instructors in academic development and international, as well as collaborating with educational institutions both domestically and internationally, should be arranged.

This study suggested that the MPH International program in the academic year 2022 should be promoted and developed in accordance with the 5-year Faculty Strategy (2020 - 2024) of PHAS, PBRI.

Keywords: Further study needs, Graduate studies, Master of public health, International program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในกำกับของกระทรวงสาธารณสุขแห่งแรก ตามพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562 มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวิสัยทัศน์ “สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพชั้นนำของอาเซียน สร้างกำลังคนด้านสุขภาพเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” กำหนดกลยุทธ์ข้อแรก คือ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพของประเทศและผู้เรียนโดยได้มาตรฐานสากล มีตัวชี้วัด คือ จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่ตอบสนองความต้องการระบบสุขภาพของประเทศและผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือการผลิตผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ และนวัตกรรมร่วมกับสถาบันต่างประเทศ ส่งผลให้มีการยกระดับความเชี่ยวชาญของบุคลากรของสถาบันให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือระดับอาเซียน (พระราชบัญญัติ สถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562, 2562) ซึ่งพบว่าไม่มีหลักสูตรนานาชาติในระดับบัณฑิตศึกษาเปิดสอนในสถาบันฯ และในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศก็มีการเปิดหลักสูตรนี้เพียงไม่กี่แห่ง เพื่อตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของสถาบันฯ คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ได้เสนอยุทธศาสตร์คณะฯ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2563-2567) กำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ ของสถาบันพระบรมราชชนก คือ การสร้างกำลังคนด้านสุขภาพที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลสู่ชุมชน โดยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพของประเทศ และได้มาตรฐานในระดับอาเซียน (สถาบันพระบรมราชชนก, 2560; 2562) โดยมีพันธกิจในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพเพื่อรองรับระบบสุขภาพของประเทศและชุมชน จะต้องเป็นนักสาธารณสุขที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานสาธารณสุข สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพได้

การพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คำนึงถึงความเชื่อมโยงของการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์ทางสุขภาพที่เกิดจากผลกระทบทางภาวะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและของโลก รวมทั้งกฎ กติกา และแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของประชาคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังการพัฒนาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของสมาคมคณะสาธารณสุขศาสตร์และหลักสูตรสาธารณสุข (The Association of Schools and Programs of Public Health; ASPPH) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สมาคมคณะกรรมการสาธารณสุขศาสตร์และหลักสูตรสาธารณสุขในสหภาพยุโรป แอฟริกา (ASPHA) เอเชียแปซิฟิก (APACPH) และเครือข่ายสถาบันการศึกษาสาธารณสุขในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAPHEIN) เน้นถึงประเด็นปัญหาระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข ความพยายามในการเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนและการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมทั้งในและต่างประเทศ เน้นการเตรียมให้บัณฑิตมีความพร้อมสำหรับความท้าทายทางวิชาชีพ เตรียมทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาบัณฑิต (ASPPH, 2020; ASPHER, 2021)

สอดคล้องกับในประเทศไทย มุ่งเน้นให้บัณฑิต นำความรู้ด้านสาธารณสุขมาประยุกต์ใช้กับบริหารจัดการและพัฒนาระบบสุขภาพ ตลอดจนใช้ทักษะการวิจัยและวิเคราะห์องค์ความรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและบริบท ในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขได้ (Faculty of Public Health, Mahidol University, 2020) นอกจากการเรียนในแบบปกติแล้ว ยังมีหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตร หลักสูตรปริญญาออนไลน์ หลักสูตรสำหรับผู้บริหาร และการฝึกงานภาคฤดูร้อน เป็นต้น โดยมีสาขาต่างๆ เช่น พฤติกรรมและสังคมศาสตร์ ชีวสถิติและสารสนเทศ สุขภาพชุมชน ระบาดวิทยา อนามัยสิ่งแวดล้อม สุขภาพโลก นโยบายและการจัดการด้านสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพและการสื่อสารสุขภาพแม่และเด็ก สุขภาพของชนกลุ่มน้อยและความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้ง การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 โดยมุ่งเน้นความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับสถานะทางสังคมและสุขภาพของประเทศไทยและนานาชาติที่เปลี่ยนไป นำไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพเพื่อรองรับระบบสุขภาพของประเทศและชุมชนในระดับนานาชาติ จะต้องเป็นนักสาธารณสุขที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานสาธารณสุข สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพได้ ทั้งการเกิดโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ และการบาดเจ็บ รวมไปถึงโรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่มาจากมนุษย์ เช่น จากภาวะโลกร้อน สัมฤทธิ์ผลของควมมีสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดี และความเป็นธรรมตามหลักสุขภาพของพิภพโลก (planetary health) (Pongsiri et.al, 2019) เป็นนักสาธารณสุขที่เป็นผู้นำที่มีความเข้าใจภาวะสุขภาพของประชาชนตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมของโลก รวมถึงในระดับชุมชนของตนเอง ด้วยการเรียนการสอนที่ใช้การสังเคราะห์วิชาต่างๆ ที่เรียนในหลักสูตรและการค้นคว้าเพิ่มเติม มีความสามารถในการทำงานร่วมกับนักวิชาการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุข การแก้ปัญหาอย่างมีทักษะเชื่อมโยงองค์ความรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถบูรณาการความรู้ที่เรียนมาได้อย่างเหมาะสม สามารถสื่อสารข้อมูลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างดี

การประเมินความต้องการที่จำเป็น (needs assessment) เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ในการกำหนดปรัชญา จุดหมายของหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหรือบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของปรัชญาหลักสูตร การประเมินความต้องการที่จำเป็นทำให้ได้พัฒนาองค์ความรู้

การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีมาตรฐาน มีน้ำหนักหรือหลักฐานที่เพียงพอในการสร้างความมั่นใจดำเนินการพัฒนาหลักสูตรขั้นต่อไป อีกทั้งทำให้การพัฒนาหลักสูตรตั้งอยู่บนหลักการของความเข้าใจ สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ ปราศจากอคติ ส่งผลต่อการประหยัดเวลา และทรัพยากร (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) นอกจากการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ยังต้องสอดคล้องกับ พรบ.วิชาชีพสาธารณสุขชุมชน พ.ศ.2556 รวมถึง พรบ.อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับการศึกษาสู่สากล มีสมรรถนะหลักที่พึงประสงค์ (สุพัฒน์ อาสนะและคณะ, 2562) มีสมรรถนะสูง และตอบสนองต่อความต้องการบุคลากรของระบบสุขภาพและหน่วยงาน (นภชา สิงห์วีรธรรม และยุพาวดี ชันทบัลลัง, 2560)

การเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จะมีประโยชน์ต่อคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ และสถาบันพระบรมราชชนก โดยตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ทำให้สถาบันเป็นที่ยอมรับและเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานานาชาติ จึงต้องอาศัยการพัฒนาหลักสูตรที่สร้างบัณฑิตทางด้านสาธารณสุขที่มีองค์ความรู้ที่สามารถจะร่วมกำหนดนโยบายทางด้านสาธารณสุขในระดับประเทศและระดับนานาชาติได้ มีบทบาทที่สามารถเข้าถึงปัญหาสุขภาพที่เป็นผลมาจากปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมและอยู่เคียงข้างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีแนวคิดและประสบการณ์ ในการขึ้นำสังคมในการสร้างระบบสุขภาพที่พึงปรารถนา และสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนให้มีพลังและศักยภาพในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล กลุ่มบุคคลและสังคม ที่มีคุณภาพและสุขภาวะ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาความพร้อมและความต้องการศึกษาต่อในการเปิดหลักสูตร ในปีการศึกษา 2565 เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ และวิทยาลัยฯ ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในการยกระดับการศึกษาสู่สากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ทั้งในสาขาวิชา เหตุผลของการต้องการศึกษาต่อ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ค่าธรรมเนียมการศึกษา และสมรรถนะที่คาดหวัง โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สอบถามออนไลน์จากศิษย์เก่าและบุคลากรสาธารณสุข รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าความพร้อมในการเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตร

นานาชาติ) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และจากภายนอก เป็นไปตามแนวคิดของการประเมินความต้องการจำเป็น (need assessment) อันจะส่งผลให้ การพัฒนาหลักสูตรตั้งอยู่บนหลักการของความเข้าใจ สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ ปราศจากอคติ ประหยัดเวลาและ ทรัพยากร (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ครอบคลุมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับ พรบ. วิชาชีพสาธารณสุขชุมชน พ.ศ.2556 รวมถึง พรบ.อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และทักษะในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ศิษย์เก่า และบุคลากรสาธารณสุขที่เคยอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง และผู้สนใจที่สมัครใจตอบแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google forms กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรประมาณค่าสัดส่วนกรณีทราบขนาดประชากร กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 254 คน (อรุณ จิรวรรณกุล, 2558) และเพื่อป้องกันการ สูญหายของข้อมูลจึงบวกเพิ่มอีกร้อยละ 10 (Lemeshow, Hosmer, Klar, Lwanga, & World Health Organization, 1990) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 275 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยส่งแบบสอบถามออนไลน์โดยตรงไปยังกลุ่มเป้าหมายตามรายชื่อบัญชีจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถติดต่อได้ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ 1) ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข 2) สำเร็จ การศึกษาอย่างต่ำระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า และ 3) สมัครใจตอบแบบสอบถามออนไลน์ มีกลุ่ม ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามออนไลน์กลับมาครบถ้วนทั้งสิ้น 275 คน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามออนไลน์ 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ อายุ เพศ ระยะเวลาการทำงาน สถานที่ทำงาน ตำแหน่งงาน ค่าธรรมเนียมการศึกษา แหล่งเงินทุน เป็นต้น ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตใน ปีการศึกษา 2565 และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งดัดแปลงจากเครื่องมือของสุพัฒน์ อาสนะ และคณะ (2562) และของจุฑามาศ เป้าคำทอง และคณะ (2560) ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ สาขาของหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เหตุผลของการต้องการศึกษาต่อในหลักสูตร สถานที่เรียน ค่าใช้จ่าย สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา เป็นต้น

การตรวจสอบคุณภาพและเครื่องมือ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีค่า Index of Item-Objective Congruence (IOC) มีค่า ระหว่าง .66 - 1.00 จากนั้น นำไปจัดทำในรูปแบบสอบถามออนไลน์ และให้บุคลากรสาธารณสุข ทดลอง ตอบแบบสอบถามกลับเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากโครงการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในแบบสอบถามได้ระบุคำชี้แจงอาสาสมัครผู้เข้าร่วมการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิ์ ผู้เข้าร่วมวิจัยไว้ในส่วนต้นของแบบสอบถาม หากกลุ่มตัวอย่างได้อ่านจนเข้าใจ และเลือกยืนยันแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จึงดำเนินการเลือกตอบในแต่ละข้อคำถามจนครบถ้วนและส่งกลับ ซึ่งการศึกษาในขณะนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 – มกราคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตในปีการศึกษา 2565 และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ แจกแจงความถี่ และร้อยละ

ระยะที่ 2 ศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รายละเอียด ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 6 คน และสังกัดสถาบันอุดมศึกษาภายนอก จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในระดับผู้อำนวยการวิทยาลัย/ผู้อำนวยการกลุ่ม ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และคณบดีหรือประธานหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ในสถานศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ 2) จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ 3) ยินดีให้ข้อมูลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับ 1) ความคิดเห็นต่อการเปิดหลักสูตรในสาขาหรือจุดเน้นของหลักสูตร 2) ลักษณะของการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 3) สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา 4) การเตรียมความพร้อมและสนับสนุนของคณะและวิทยาลัยฯ และ 5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยต่อการเปิดหลักสูตร

การตรวจสอบคุณภาพและเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง .66 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ใน 2 รูปแบบ คือ 1) ตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด (close-ended) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และ 2) ถามโดยใช้คำถามปลายเปิด (open-ended) โดยผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นของตนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) อธิบายวัตถุประสงค์ในการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งประเด็นคำถามโดยย่อ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจได้ตรงประเด็น 2) ทำการสอบถามตามประเด็นที่กำหนด โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงความเชื่อมโยงในประเด็นคำถาม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์

คำตอบให้แก่กลุ่มตัวอย่าง และ 3) สรุปประเด็นข้อมูลที่ได้ให้กับกลุ่มตัวอย่างรับฟัง เพื่อให้มั่นใจว่าการตีความและความเข้าใจของผู้วิจัยมีความถูกต้องและตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการจำแนกถ้อยคำหรือข้อความที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเป็นประเด็นสำคัญต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดกลุ่มข้อมูล (theme analysis) (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2555)

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล (Trustworthiness)

ผู้วิจัยกำหนดความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลตั้งแต่การเริ่มต้นการเก็บข้อมูล ดังนี้ 1) ความน่าเชื่อถือของผู้วิจัยเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเกิดความไว้วางใจในการให้ข้อมูลเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาในการความร่วมมือในการเปิดหลักสูตรนานาชาติพร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการศึกษาวิจัย 2) กระบวนการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลแบบเจาะลึก เป็นธรรมชาติและไม่เร่งรัดเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ มีการถามซ้ำเพื่อยืนยันข้อมูลกรณีได้ข้อมูลยังไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ และ 3) ในการสัมภาษณ์มีการสังเกต และเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเป็นระยะๆ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง เลขที่ P087/2563 ลงวันที่ 3 กันยายน 2563

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 275 คน สัญชาติไทย (273 คน) ร้อยละ 99.27 ต่างชาติ (2 คน) ร้อยละ 0.73 (โปรตุเกส,อิหร่าน) เป็นเพศหญิง ร้อยละ 74.55 (205 คน) เพศชาย ร้อยละ 25.45 (68 คน) ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 71.27 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 12.00 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 8.00 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 5.81 และอายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 2.92 ตามลำดับ (อายุเฉลี่ย 28.54 ปี ,สูงสุด 60 ปี, ต่ำสุด 18 ปี, SD =10.215) ส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 41.20 รองลงมารายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 35.58 รายได้มากกว่า 40,000 บาท ร้อยละ 13.48 รายได้ในช่วง 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 5.99 และรายได้ในช่วง 30,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 3.75 ตามลำดับ (รายได้เฉลี่ย 15,350.53 บาท, สูงสุด 69,000 บาท,ต่ำสุด 2,000 บาท, SD = 12,996.67) สำหรับชาวต่างชาติ มีรายได้เฉลี่ย 2,059 US (สูงสุด 3,800 US, ต่ำสุด 1,000 US, SD 920.07)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ร้อยละ 60.73 สถานที่ทำงานในปัจจุบันเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มากที่สุด ร้อยละ 40.37 ที่ตั้งของหน่วยงานอยู่ในภาคใต้มากที่สุด ร้อยละ 44.07 ตำแหน่งในปัจจุบันเป็นนักวิชาการสาธารณสุข มากที่สุด ร้อยละ 45.05 มีความสนใจสมัครเข้าเรียนในช่วงปี พ.ศ. 2565 - 2566 มากที่สุด ร้อยละ 53.48 ส่วนใหญ่สนใจจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษา (ค่าเทอม) เป็นแบบแบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 85.10 อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา (ค่าเทอม) ต่อภาค

การศึกษาที่เหมาะสม 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 56.36 (เฉลี่ย 20,773.12 บาท, สูงสุด 158,000 บาท, ต่ำสุด 15,000 บาท, SD = 15,649.33) แหล่งเงินทุนในการเรียนมาจากรายได้ของตัวเอง มากที่สุด ร้อยละ 62.18 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำวิจัย ร้อยละ 79.27 ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของศิษย์เก่า และบุคลากรสาธารณสุขที่เคยอบรมในหลักสูตรของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง (n = 275)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน		
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	111	40.37
โรงพยาบาลชุมชน/ โรงพยาบาลทั่วไป	49	17.82
สถานศึกษา/ มหาวิทยาลัย	40	14.55
กำลังศึกษา	28	10.18
สนง.สาธารณสุขอำเภอ/ สนง.สาธารณสุขจังหวัด	20	7.27
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4	1.45
อื่นๆ (กอง/กรมของกระทรวงสาธารณสุข/รพ.เอกชน/กรมราชทัณฑ์)	4	1.45
ไม่ได้ทำงาน	19	6.91
สถานที่ตั้งของหน่วยงาน		
ภาคใต้	119	44.07
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58	21.48
ภาคกลาง	45	16.67
ภาคเหนือ	24	8.89
ภาคตะวันออก	3	1.11
กรุงเทพมหานคร	4	1.48
ต่างประเทศ	2	0.74
อื่นๆ ไม่ได้ทำงาน	15	5.56
ตำแหน่งในปัจจุบัน		
นักวิชาการสาธารณสุข	123	45.06
จพง.สาธารณสุขชุมชน/ทันตสาธารณสุข	34	12.46
พยาบาลวิชาชีพ	13	4.76
แพทย์	2	0.73
เภสัชกร/จพง.เภสัชกร	7	2.55
อาจารย์	5	1.83
กำลังศึกษาอยู่	61	22.35
อื่นๆ (แพทย์แผนไทย, พนง.บริการ, ผู้ช่วยคนไข้)	28	10.26

ตาราง 1 (ต่อ) (n = 275)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปีที่สนใจสมัครเข้าเรียน (n = 273)		
พ.ศ. 2565 - 2566	146	53.48
พ.ศ. 2567 - 2568	65	23.81
พ.ศ. 2569 - 2570	62	22.71
รูปแบบการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา		
แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา	234	85.10
เหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	31	11.27
อื่นๆ เช่น ชำระรายงวด	10	3.63
ค่าธรรมเนียมการศึกษา ($M = 20,773.12$; $SD = 15,649.33$)		
น้อยกว่า 10,000	64	23.27
10,000 - 20,000	155	56.36
20,001 - 30,000	11	4.00
30,001 - 40,000	16	5.81
มากกว่า 40,000	29	10.55
แหล่งเงินทุนในการศึกษาต่อ		
รายได้ของตัวเอง	171	62.18
บิดา/มารดา	53	19.27
แหล่งทุนสนับสนุน	13	4.73
อื่นๆ (ญาติ/ สามี/ภรรยา)	38	13.82
ประสบการณ์การทำวิจัย		
มีประสบการณ์	218	79.27
ไม่มีประสบการณ์	57	20.73

2. ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

2.1 ความต้องการ สาขาและเหตุผลของการศึกษาต่อ ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่า และบุคลากรสาธารณสุขที่เคยอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง มีความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ร้อยละ 68.36 โดยมีความต้องการศึกษาต่อในสาขา Community health leadership มากที่สุด ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ สาขา Environmental and occupational health ร้อยละ 41.82 โดยมีเหตุผลของความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ร้อยละ 85.09 รองลงมาคือ การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 84.36 ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก (n=275)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตร สม. (นานาชาติ)		
ต้องการ	188	68.36
ไม่ต้องการ	73	26.55
ไม่แน่ใจ	14	5.09
สาขาวิชาที่ต้องการศึกษาต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
Community Health Leadership	125	45.45
Environmental and Occupational Health	115	41.82
Health Behaviors	112	40.73
Health Policy and Management	111	40.36
Public Health (Non-major)	110	40.00
Dental Public Health	106	38.50
Epidemiology	104	37.82
Biostatistics	98	35.64
Public Health Pharmacy	96	34.90
Global Health	87	31.64
Health Economics	84	30.55
เหตุผลของความต้องการศึกษาต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	234	85.09
การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	232	84.36
การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น	212	77.09
ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	188	68.36
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	174	63.27
ความเป็นนานาชาติในระดับสากล	165	60.00
ประสบการณ์การทำงานหรือทำวิจัยในต่างประเทศ	163	59.27
การเปลี่ยนตำแหน่งงานในหน่วยงาน	157	57.09
ทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ	147	53.45
การได้รับการยอมรับในสังคม/เกียรติยศชื่อเสียง	138	50.18
เป็นความต้องการของหน่วยงาน	136	49.45

2.2 รูปแบบด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาในหลักสูตรที่มีระยะเวลา 1 ปีครึ่ง (3 ภาคการศึกษา 18 เดือน) ร้อยละ 52.36 ต้องการแผนการศึกษาแบบแผน ข เน้นการเรียนงานรายวิชา ทำการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ร้อยละ 45.82 ส่วนใหญ่ต้องการการศึกษาแบบภาคพิเศษ (เรียนเสาร์-อาทิตย์) ร้อยละ 82.91 โดยต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสะสมหน่วยกิต

แล้วเทียบโอนมากที่สุด ร้อยละ 54.55 สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางสาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต(หลักสูตรนานาชาติ) สูงที่สุดคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพ ร้อยละ 84.36 ความต้องการให้คณะฯ สนับสนุน คือทุนการศึกษา ร้อยละ 80.73 และทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 80.36 และมีความต้องการศึกษา สูงสุด คือ คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ จ.นนทบุรี ร้อยละ 38.55 และวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง ร้อยละ 35.64 ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของรูปแบบด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก (n=275)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ต้องการศึกษาในหลักสูตร		
ระยะ 1 ปีครึ่ง (3 ภาคการศึกษา 18 เดือน)	144	52.36
ระยะ 2 ปี	117	42.54
ระยะ 4 ปี	14	5.10
แผนการศึกษาที่ต้องการศึกษา (n=267)		
แผน ก แบบ ก 1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์	83	30.18
แผน ก แบบ ก 2 ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต	58	21.09
แผน ข แบบเน้นการศึกษารายวิชา ทำ IS ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต	126	45.82
ไม่ระบุ	8	2.91
รูปแบบการจัดการศึกษาที่ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เรียนเต็มเวลาในเวลาราชการ	54	19.64
เรียนวันเสาร์-อาทิตย์	228	82.91
เรียนช่วงค่ำหรือนอกเวลาราชการ	106	38.55
วิธีการจัดการเรียนการสอนที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit bank system)	150	54.55
ในชั้นเรียน (30%) และออนไลน์ (70%)	114	41.46
ในชั้นเรียน (70%) และออนไลน์ (30%)	113	41.09
ในชั้นเรียน (100%)	79	28.73
ออนไลน์ (100%)	71	25.82
สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพ	232	84.36
ความสามารถในการทำงานเป็นทีมกับสหวิชาชีพ	218	79.27
คุณธรรมและจริยธรรม ความสามารถในการตัดสินใจประเด็นจริยธรรม	218	79.27
ความสามารถในการคิดเชิงระบบ	209	76.00
ความสามารถในการทำวิจัยทางการสาธารณสุขและการแพทย์	207	75.27

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความต้องการให้คณะสาธารณสุขศาสตร์ฯสนับสนุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทุนการศึกษา	222	80.73
ทุนสนับสนุนการวิจัย	221	80.36
หอพัก/ที่พักในราคานักศึกษา	218	79.27
ห้องทำงานนักศึกษาพร้อมคอมพิวเตอร์	215	78.18
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (Co-advisor) ชาวต่างชาติ	186	67.64
ความต้องการศึกษา ณ สถานที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ จ.นนทบุรี	106	38.55
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง	98	35.64
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น	70	25.45
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา	70	25.45
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก	60	21.82
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี	57	20.73
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี	53	19.27
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี	47	17.09

3. ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และสังกัดสถาบันอุดมศึกษาภายนอก จำนวน 8 คน เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของวิทยาลัยและคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ต่อการเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในปีการศึกษา 2565 สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นต่อการเปิดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในสาขาหรือจุดเน้นของหลักสูตร พบว่าสาขาที่เห็นควรเปิด ได้แก่

- สาขาการจัดการระบบสุขภาพและบริหารสาธารณสุข (S01 & S03)
- อาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม (S01 & S04)
- การสาธารณสุขนานาชาติ (Global health) (S05)
- การพยาบาลและสาธารณสุข (S03)
- การสาธารณสุขมูลฐาน (Primary care) (S07)
- การสาธารณสุขทั่วไป (S04)
- ระบาดวิทยาและโรคอุบัติใหม่ (S06)

3.2 การจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในลักษณะ เป็น 2 ลักษณะ ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้เรียนและการตัดสินใจของผู้เรียน ดังนี้ คือ

- ระยะเวลา 1-2 ปี แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ และ แผน ข แผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระ ทั้งภาคปกติ และ ภาคพิเศษ เรียนเสาร์ อาทิตย์ เพราะผู้เรียนจะนิยมมากกว่าโดยจัดรูปแบบผสมผสาน (S01 & S03)

- มีการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต หรือ credit bank (S04 & S08)

- มีความเห็นว่าการเรียนในชั้นเรียนแบบชั้นเรียนปกติ ยกเว้น บางช่วงที่ประสบปัญหา เช่น การระบาดของโรค หรือเรียนกับ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ โดยเรียนวันธรรมดาเป็นบางวัน โดย ทำวิทยานิพนธ์ เน้นการตีพิมพ์ผลงานวิจัย (S03)

- รูปแบบการเรียนการสอน ผสมผสาน ออนไลน์ เรียนในชั้นเรียน ค้นคว้าอิสระ (S01, 02,04, 06 & S07)

3.3 สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ดังนี้

- สามารถทำแก้ไขปัญหาพิเศษหรือวิทยานิพนธ์ได้ ประเมินจากผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) คือ ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ที่เกี่ยวข้อง (S01)

- สามารถผลิตความรู้ผ่านการวิจัยและตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติได้ (S04) และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ (S02,03,05 & 08)

- สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสุขภาพ วางแผนแก้ไขปัญหา ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน ควบคุมโรค โดยมีฐานทางวิชาการที่ลุ่มลึกมากกว่าปริญญาตรี รวมทั้งการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ได้ (S02,04,05 & 07)

3.4 คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ควรมีการเตรียมความพร้อมและสนับสนุนในประเด็นสำคัญ ดังนี้

- มีระบบ และกลไกการสะสมหน่วยการเรียนรู้เพื่อเทียบโอน (Credit bank) (S06 & S07)

- มีการเตรียมความพร้อมตามหลักการประกันคุณภาพของหลักสูตร เช่น ความพร้อมเรื่อง โครงสร้าง อาคาร ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งสนับสนุนในห้องเรียน ฐานข้อมูลวิจัย สารสนเทศต่างๆ เตรียมศักยภาพผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เครือข่ายต่างประเทศ แผนการดำเนินงานและ ทุนวิจัย (S01-S08)

- เตรียมผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำที่จะมากำหนดนโยบายและทิศทางการที่ชัดเจน ส่วนการสนับสนุนต้องสร้างความร่วมมือกับสถาบันทางวิชาการเป็นสำคัญ (S02)

3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยต่อการเปิดหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต(หลักสูตรนานาชาติ) ประกอบด้วย

- การเตรียมความพร้อม ติดตามและควบคุมกำกับอย่างสม่ำเสมอ (S01& 03)

- วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของ ทรัพยากรบุคคล อาจารย์ผู้สอน งบประมาณ และการบริหารจัดการ (S01, 04, S05 & S06)

- การประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ในการทำงาน ร่วมกัน (S06& S08)

- การสนับสนุนและพัฒนาให้ผู้สอนจะต้องมีผลงานด้านวิชาการที่มากเพียงพอและมีความ เป็นนานาชาติ (S02)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ร้อยละ 68.36 ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น (สุพัฒน์ อาสนะ และคณะ, 2562) โดยสาขาวิชาบริหารสาธารณสุขมากที่สุด ร้อยละ 71.10 ขณะที่สาขาวิชาที่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) มากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ Community Health Leadership, Environmental and Occupational Health และ Health Behaviors ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงาน คือ นักวิชาการสาธารณสุข ร้อยละ 45.06 มีการปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มากที่สุด ร้อยละ 40.37 เมื่อวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า สาขาวิชาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับสมรรถนะตาม พรบ.วิชาชีพสาธารณสุขชุมชน พ.ศ.2556 (2556) สมาคมคณะสาธารณสุขศาสตร์และหลักสูตรสาธารณสุข ประเทศสหรัฐอเมริกา (ASPPH, 2020) และในยุโรป (ASPHER, 2021) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ควรให้มีความครอบคลุมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับ พรบ.วิชาชีพสาธารณสุขชุมชน พ.ศ.2556 รวมถึง พรบ.อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามมาตรฐานสมรรถนะของบัณฑิตในระดับสากล (Faculty of Public Health, Mahidol University, 2020; ASPPH, 2020 & ASPHER, 2021) อีกทั้งการก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาแบบโลกไร้พรมแดน จำเป็นต้องมีการยกระดับการศึกษาสู่สากลในการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพสำหรับนักศึกษาไทยและต่างชาติ

สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต(หลักสูตรนานาชาติ) 3 ลำดับแรกคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมสหวิชาชีพ และมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจประเด็นเชิงจริยธรรม ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 84.36, 79.27, และ 79.27 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพัฒน์ อาสนะ และคณะ (2562) พบว่า สมรรถนะหลักที่พึงประสงค์ของหลักสูตร คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพสาธารณสุขชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่นๆ ที่พบว่า การศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ต้องมีความเชี่ยวชาญในงาน มีสมรรถนะสูงและตอบสนองต่อความต้องการบุคลากรของระบบสุขภาพในปัจจุบัน รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้และความเชี่ยวชาญ ในด้านต่างๆ ตามความต้องการของหน่วยงาน (นภชา สิงห์วีระธรรม และ ยุพาวดี ชันทบัสลัง, 2560; พิระ พันธุ์งาม และคณะ, 2559). ขณะที่เหตุผลหลักของความต้องการเข้าศึกษาต่อ คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 85.09, 84.36 ตามลำดับ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น คือ การพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานในหน้าที่ (สุพัฒน์ อาสนะ และคณะ ,2562)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาแบบภาคพิเศษ (เรียนเสาร์-อาทิตย์) ร้อยละ 82.91 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัฒน์ อาสนะ และคณะ (2562) ที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอน ภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์) สูงถึงร้อยละ 94.7 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสะดวกและไม่กระทบกับงานประจำ ซึ่งคาดว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถลาศึกษาต่อได้ เพราะยังไม่ได้เป็นข้าราชการ จากข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนทำงานช่วงอายุ 20-30 ปี มากที่สุด แต่พบแตกต่างจากการสำรวจการเข้าศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตและสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการศึกษาต่อในวันและเวลาราชการ ร้อยละ 55.94 (จุฑามาศ เบ้าคำกอง และคณะ, 2560) อาจเป็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 ซึ่งยังไม่มียานพาหนะ ขณะที่รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการเป็นการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit bank system) ในสัดส่วนมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนในชั้นเรียน 30 % + การเรียนออนไลน์ 70 % และการเรียนในชั้นเรียน 70 % + การเรียนออนไลน์ 30 % ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุพัฒน์ อาสนะ และคณะ (2562) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการโดยจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนออนไลน์มีสัดส่วนมากที่สุด ส่วนการเรียนแบบสะสมหน่วยกิตและการเรียนในชั้นเรียน มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับนานาชาติในรูปแบบต่างๆ ในรูปแบบประกาศนียบัตร หลักสูตรออนไลน์ หลักสูตรสำหรับผู้บริหาร และการฝึกงานภาคฤดูร้อน (ASPPH, 2020 & ASPHER, 2021) สิ่งนี้สะท้อนให้ทราบถึงความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรจึงจำเป็นต้องเน้นการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นบูรณาการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และมีช่องทางในการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (มารุต คล่องแคล่ว, 2558; จริยาภรณ์ โตเผือก, 2562)

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามเป็นชาวต่างชาติน้อยมาก อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทยมีความสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติเป็นจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง ในคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ และวิทยาลัยฯ ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก นำข้อมูลไปใช้ในการควรส่งเสริมและผลักดันการพัฒนาและเปิด

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (นานาชาติ) ในปีการศึกษา 2565 ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ระบบสุขภาพของประเทศและได้มาตรฐานในระดับอาเซียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาตามขั้นตอนวงจรคุณภาพ มีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและปรับแก้ก่อนนำไปใช้ มีการประเมินหลักสูตรและนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2560). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564)*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- จุฑามาศ เบ้าคำกอง, นพรัตน์ ส่งเสริม, อรอนงค์ บุรีเลิศ, และเนตรทราย ทองคำ. (2560). ความต้องการศึกษาต่อและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตและสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(2), 86-94.
- จริยาภรณ์ โตเผือก. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 7(2), 56-63.
- นภชา สิงห์วีรธรรม, และยุพาวดี ชันทบัลลัง. (2560). สถานการณ์การผลิตกำลังด้านสุขภาพของสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพ. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(3), 218-225.
- พระราชบัญญัติ สถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562. (2562, 5 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 136 ตอน 43 ก หน้า 40-65.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พุทธศักราช 2556. (2556, 16 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 130 ตอนที่ 118 ก หน้า 19 – 34.
- พีระ พันธุ์งาม, ญัฐวิทย์ บุญภาพ, ธัญลักษณ์ ศรีงธิ, และสุลิมาศ คำมุง (2559). การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 2(1), 121-127.
- มารุต คล่องแคล่ว (2558). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยอีสต์ซัมมิต. *Veridian E-Journal, Silapakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(2), 2188-2203.
- สถาบันพระบรมราชชนก. (2560). *แผนยุทธศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก 2560 - 2564*. นนทบุรี: กองนโยบายและยุทธศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.
- สถาบันพระบรมราชชนก. (2562). *คู่มือการประกันคุณภาพ สถาบันพระบรมราชชนก*. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สุพัฒน์ อาสนะ, เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ, กฤษกันทร สุวรรณพันธ์, สุทิน ชนะบุญ, อีรศักดิ์ พาจันท์, เจตนิพัทธ์ สมมาตย์, วิชุดา แสงเพชร, และกุลธิดา กิ่งสวัสดิ์ (2562). ความต้องการศึกษาต่อปริญญาโทสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรขอนแก่น. *วารสารวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพ*, 12(3), 233-239.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณ จีรวรรณกุล. (2558). *สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 17(1), 17-29.
- Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). (2021). *Strategic Plan 2020-2025: ASPHER 2025*. Association of Schools of Public Health in the European Region. Retrieved from <https://www.aspher.org/section-on-education-for-global-health.html>.
- Faculty of Public Health, Mahidol University. (2020). *Manual for master of public health (International program)*. Retrieved from <https://www.ph.mahidol.ac.th/phmph/>.
- Kirk, M. A., Kelley, C., Yankey, N., Birken, S. A., Abadie, B., & Damschroder, L. (2015). A systematic review of the use of the consolidated framework for implementation research. *Implementation Science*, 11(1), 1-13. doi: 10.1186/s13012-016-0437-z.
- Lemeshow, S., Hosmer, D. W., Klar, J., Lwanga, S. K., & World Health Organization. (1990). *Adequacy of sample size in health studies*. Chichester: Wiley.
- Pongsiri, M. J., Bickersteth, S., Colón, C., DeFries, R., Dhaliwal, M., Georgeson, L., ... & Ungvari, J. (2019). Planetary health: From concept to decisive action. *The Lancet Planetary Health*, 3(10), 402-404. doi: 10.1016/S2542-5196(19)30190-1.
- The Association of Schools and Programs of Public Health (ASPPH). (2020). *ASPPH 2020 Annual Report*. The Association of Schools and Programs of Public Health. Retrieved from <https://www.aspph.org/about/>.